

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ทศสนานุตตริยะ

เมื่อวานก็ได้เยอะอยู่หนองคำ ถึง ๒๐ บาทละมั่ง ระยะสามสี่วันมานี้ได้วันละ
สิบกว่าบาทขึ้นไป ๆ จนกระทั่งเมื่อวานก็ได้ถึง ๒๐ บาทว่าไป

เรื่องวิทยุนี้ออกทางแม่ฮ่องสอนแล้วนะ (ครับ) ถ้าขึ้นก็น่าจะหมดแล้วเมืองไทย
เรา ทุกภาคออกทางโน้นทางนี้ แม่ฮ่องสอนไม่น่าจะเป็นไปได้ก็เป็นไปได้ มันก็กิโหละ
ไปรถยนต์ แต่เราไม่ได้ไปรถยนต์ เราไปเครื่องบินเลย ไปเทศน์แม่ฮ่องสอน พอพูดถึง
เรื่องเทศน์แม่ฮ่องสอนเราก็ไม่ลืมนะ คือมันมีวัดป่าอยู่ที่นั่น ป่าก็สวยงามอยู่ เหมาะสม
เราไปพักที่นั่นแหละ แล้วก็ไปหาเดินจงกรมตามนิสัยเรา จะไปที่ไหนก็ตามเรื่องการเดิน
จงกรมเราไม่เคยละ ไม่ว่าที่ไหน ในเมืองก็ตาม พอลงรถบัสจะเดินชอกแซกหาที่เดิน
จงกรม ได้ทุกที่ไม่เคยพลาดเลย ไปหาชอกแซกเดินจนได้

ที่นี้ไปแม่ฮ่องสอนไปถึงวัดป่าก็เข้าใจว่าโล่งแล้วที่นี้ สะดวกสบาย การเดิน
จงกรมสะดวกสบาย ไปพักแล้วไปหาทางเดินจงกรมที่ไหนไม่เห็นเลย ค้นหาจริง ๆ มัน
เป็นยังงี้วัดป่าทั้งวัดนี้ไม่มีทางเดินจงกรมจริง ๆ จนสุดท้ายออกนอกวัดไปเดินจงกรม
อยู่ตีนเขา เราไปเดินจงกรมอยู่นั้น จนกระทั่งวันจะกลับมา พอมาก็พืดพระอย่างใหญ่
หลวงทีเดียว ที่ดูพระก็ไม่มีที่ไหนเหมือนแม่ฮ่องสอน พระกรรมฐานแม่ฮ่องสอนใส่เอา
จริง ๆ ไม่ใช่ธรรมดา เพราะพระกรรมฐานวัดป่าไม่มีทางจงกรมมันเป็นไปได้อย่างไร เอา
กันอย่างเข้มข้นจริง ๆ ท่านเหล่านี้มาอยู่ยังงี้กัน เอากันอย่างหนักทีเดียวเลย

ผมไปหาเที่ยวหมดแล้วไม่มีทางเดินจงกรมเลย แล้วว่าเป็นวัดป่า ๆ มันวัดป่า
ยังงี้ ว่าเอาเสียอย่างหนักทีเดียว พอเรากลับมาไม่นานทราบว่าคุณท่านทำเดินจงกรม
หมด เหล่านี้มีแต่ทางจงกรมเต็มวัดว่างั้น แต่จะมีคนเดินหรือไม่เดินเรายังไม่ได้ถามดู
มันว่างอยู่ตรงนี้ช่องว่าง เอาจริง ๆ นะวันนั้น ดูพระดูจริง ๆ คือรู้สึกอะไร ๆ ในจิตนี้
มันเป็นอย่างนี้ถึงได้ออกแรงละชิ ไปที่ไหนหาที่ไหนไม่เห็นมีทางจงกรม มันยังงี้พระ
เหล่านี้มันมาอยู่ยังงี้กัน พอมาหากี่ใส่กันเปรี้ยว ๆ พอเรากลับมาไม่นาน เขาส่งข่าวมา
ว่าเวลานี้มีทางจงกรมหมดแล้ว เรียบไปหมด ว่างั้น แต่เราไม่ได้ถามดูเพราะทางโน้น
ไม่ได้บอกมา มีทางจงกรมด้วย มีคนเดินจงกรมด้วย เราสงสัยตรงนี้ มีทางจงกรมแล้วมี
คนเดินจงกรมใหม่ ยังไม่ได้ถามตรงนี้อีก

ไปที่ไหนเหมือนกันไม่มีเว้นเลย แม้แต่แห่งเดียวไม่มีที่เราไม่ได้เดินจงกรม ช่วย
ชาติเป็นเวลา ๖ ปี ๗ ปี ไปพักที่ไหน ๆ ต้องมีทางจงกรม ๆ จนกระทั่งพระท่านทราบ
ไปพักบางแห่งเขาทำทางจงกรมไว้ให้เราเป็นพิเศษเลย ทางจงกรมทำให้เป็นพิเศษ

ใหม่ ๆ เราก็รู้ มีหลายแห่งนะเขาทำทางจงกรมไว้ให้เรา คงจะทราบเรื่องของเรา ไปไหนไม่เคยเว้นทางจงกรม เราเดินจงกรมของเราตลอดไม่มีเว้น ไปที่ไหน ๆ ก็ตามเราจะชอกแซกหาทางจงกรมจนได้ ไม่มีที่ไหนชอกไหนก็เอา เท่านั้นพอ

เราเทิดทูนสุดยอดแล้วเรื่องพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า เราเทิดทูนสุดยอดเอาหัวใจเป็นพยานกันเลย นี่ละที่มันกราบอย่างหมอบราบเลย ๆ พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เลิศเลอสุดยอดแล้ว เอาหัวใจที่ปฏิบัติตามศาสนาเป็นผลออกมานี้เป็นเครื่องยืนยันกัน อยู่กับธรรมเท่านั้น หัวใจดวงนี้ถ้าลงได้พอแล้วอยู่กับธรรมอย่างเดียว เป็นธรรมล้วน ๆ ในหัวใจ ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกัน นั่นละธรรมชาตินั้นเลิศเลอสุดยอดว่านิพพานเที่ยงก็คือธรรมชาตินี้ตลอดไปเลย

การปฏิบัติธรรม พระพุทธเจ้าสอนถึงจุดสุดยอด เรียกว่าดับทุกข์โดยสิ้นเชิง จึงได้ทำลายทุกข์ทั้งหลายว่า ทุกข์ นตฺถิ อชาติสฺส ทุกข์ย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่เกิด เกิดมาก็รับกองทุกข์พร้อม ไม่เกิดก็ไม่รับ ไม่เกิดแต่ไม่ตายธรรมชาตินี้ นี่ละธรรมชาตินี้เอามาทำลายเรื่อง ทุกข์ นตฺถิ อชาติสฺส ทุกข์ย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่เกิด ธรรมชาตินี้ทำลายกัน คือได้ผ่านกองทุกข์มาพอแล้ว พอพ้นจากนั้นขึ้นมาก็ทำลาย ไม่เกิดและไม่ตายธรรมชาตินี้หมดเรื่องความเกิดคือกองทุกข์ทั้งหลาย

ไปที่ไหนเราจึงได้เทิดทูนตลอด การเดินจงกรมมีอยู่สองอย่าง อันหนึ่งเดินทั้งเป็นการเปลี่ยนอิริยาบถอยู่ในตัว ภาตฺตฺชนธัมมีการเปลี่ยนอิริยาบถยืนเดินนั่งนอนเป็นธรรมดา อันหนึ่งที่ลึกลับ ผึ้งลึกลับกว่าคำว่าเดินจงกรมนี้ อีก คือธรรมภายในใจ พิจารณาธรรมเวลาเดินจงกรม สนุกพิจารณา มันละเอียดลอสุดซัดละ เวลาไปอยู่ในสถานที่สงบบงเบียบแล้วเดินจงกรม เปลี่ยนอิริยาบถก็เปลี่ยนไป จิตก็พิจารณาธรรมทั้งหลาย ตอนนั่งสมาธิหนึ่ง ตอนเดินจงกรมหนึ่ง

นั่งสมาธิเป็นทั้งความสงบ คือไม่ใช้กิริยาของจิตเลย เหลือแต่ธรรมชาติล้วน ๆ กิริยาของจิตที่แสดงออกไปเป็นสมมุติ ๆ นี่ดับโดยสิ้นเชิง เหลือแต่ความรู้ธรรมชาติล้วน ๆ โลกนี้เรียกว่าว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไรในโลกนี้ นี่ประการหนึ่ง ประการหนึ่งที่ลงเดินจงกรม พิจารณาธรรมทั้งหลายลึกลับตัณหาบละเอียด ตอนนั้นละตอนพิจารณาธรรมทั้งหลาย ลึกลับตัณหาบละเอียด จิตจะชอกแซกรู้หมดเลยไม่ใช่ธรรมดานะ เพราะฉะนั้นใครอย่าประมาทจิตนะ

ขอให้ธรรมเข้าสู่ใจเถอะนะ ธรรมเป็นเครื่องสว่างกระจายออกไปหมด เข้าสู่จิตแล้วกระจายออกไป ๆ ไม่เคยรู้รู้ ไม่เคยเห็นเห็น แล้วค้ำไม้ได้ด้วยนะ พอเจอเข้าไปนี้ ยอมรับ ๆ ความจริง เชื่อความจริง ๆ ความจริงเอามาจากไหน พระพุทธเจ้าสอนไว้

แล้ว ๆ นั่นซิ สิ่งที่เราไม่รู้มีแต่พระพุทธเจ้าสอนไว้หมด แต่ก่อนยังไม่รู้ ทีนี้เวลาารู้แล้วมันก็ยอมรับ ๆ

การเดินจงกรมเป็นอย่างนั้นสำหรับเราเอง เปิดเสียบ้าง การเดินจงกรมมีอยู่สองอย่าง หนึ่ง การเปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนอิริยาบถนี้ไม่แน่นอน อย่างทุกวันนี้ไม่แน่เลย แล้วแต่ธาตุขันธ์ ธาตุขันธ์มีอำนาจมากนะ เวลาจะนอนน้ำมันปวดมันขัดตามเส้นตามเอ็น ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วนอนไม่หลับ ต้องลงไปเดิน ถ้ามันบังคับเมื่อไรต้องได้เดิน เพราะฉะนั้นการเดินจงกรมของเราทุกวันนี้จึงหาความแน่นอนไม่ได้ แล้วแต่จะเดิน บางทีขึ้นมาได้สองชั่วโมงว่าจะพัก อ้าว มันปวดขึ้นแล้ว ลงอีกลงไปเดิน จนกระทั่งเส้นมันอ่อนนุ่มไปหมดแล้วมาพักได้

การเดินจงกรมจึงไม่แน่นอน จะกี่ทุ่มก็ตาม สี่ทุ่มห้าทุ่ม ติหนึ่งตีสองตีสามไม่แน่ แล้วแต่ธาตุขันธ์บังคับ ให้ง่วงเมื่อไรก็ลงเมื่อนั้น แต่การเดินจงกรมของเราเรียกว่าเป็นนิสัยมาดั้งเดิม แม้แต่อยู่ในภูเขาก็ไม่เคยจุดไฟ เดินจงกรมมีต ๆ มันเป็นนิสัย มีตขนาดไหนมันก็เห็นนะทาง ความชินต่อนิสัย เดินจงกรมตลอดเวลา นี่ละธรรม ธรรมกับใจเข้าสู่กันเป็นอันเดียวกันแล้วไม่มีอะไรเลิศเลอเท่าแหละ เลิศเลออยู่ที่ใจ เวลาถูกกิเลสเหยียบย่ำทำลายใจนี้หมอบ ไม่มีค่าไม่มีราคาอะไร แล้วก็ถือสิ่งที่มาเหยียบย่ำทำลายกลายเป็นเกียรติไปเสีย

ความรู้ของโลกจึงเป็นความรู้เกียรติดินเหนียวติดหัว แล้วว่าตัวมีหลงไปเสีย เอาความรู้ข้างนอกข้างนอกอะไร ไปศึกษามาแล้ว เรียนมาจากไหน ๆ เป็นความรู้ดินเหนียวติดหัว นี่ความรู้เรื่องของกิเลสเป็นความรู้ดินเหนียวติดหัว มีแต่ยกแต่ย่อเฉย ๆ หาความจริงไม่ได้ คือความรู้ของกิเลส กิเลสมันชอบย่อ แต่ความรู้ของธรรม มีเท่าไรนี้ สุขุมอยู่ภายใน ๆ ไม่มีที่จะคิดอยากโอ้อวดกับใคร ๆ ยิ่งสว่างจำขึ้นมาเต็มที่แล้วท้อใจที่จะสั่งสอนโลก เป็นขนาดนั้นนะ

นี่ละธรรมภายในใจ แล้วเลิศอยู่ที่นั่นละ เพราะฉะนั้นให้พากันอบรมศึกษาจิตใจให้ดี ใจมีทุกคน ใจไม่มีเพศ ไม่มีหญิงมีชาย สามารถที่จะรู้ธรรมรู้ธรรมได้เหมือนกันหมด ถ้าปฏิบัติให้ถึงกาลเวลาหรือเหมาะสมที่จะรู้ได้ขนาดไหน รู้ได้ทั้งใจหญิงใจชาย รู้ได้หมด เพราะธรรมนี้เป็นของกลาง ๆ เข้ากันได้กับจิตไม่มีเพศ เราจึงอยากให้มีพี่น้องทั้งหลายพากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ถ้าได้เห็นอันนั้นแล้วมันก็หมดโดยประการทั้งปวง

ทุกอย่างไม่ว่าความชมเชยสรรเสริญ ไม่ว่าความติฉินนินทา จะหนักจะเบาอะไรนี้เข้าไม่ถึง พุดง่าย ๆ มันเป็นส่วนเกิน ธรรมชาตินี้พอตัวแล้ว จิตอันนี้เข้าถึงขั้นพอตัวแล้วเป็นจิตที่เลิศเลอ ทุกสิ่งทุกอย่างจะเข้าเพิ่มไม่ได้ เช่น ความสรรเสริญจะเพิ่มเข้ามาอีกก็สู้ธรรมชาตินี้ไม่ได้ ความติฉินนินทาก็สู้ธรรมชาตินี้ไม่ได้ เป็นส่วนเกิน เข้ามาก็ตก

ผล็อยๆ เหมือนน้ำตกลงบนใบบัวแล้วลิ่งตกไปๆ จิตที่พอตัวแล้วก็เป็นอย่างนั้น บรรดาสมมุติทั้งหลายนี้กลิ่งตกไปทั้งนั้นแหละ ไม่ว่าจะความชมเชยสรรเสริญและความตำหนิติเตียน พอตกมาปั๊บกลิ่งไปๆ เป็นธรรมชาติของมันเองไม่ต้องบังคับ จิตที่พอตัวแล้วเป็นอย่างนั้น

เวลานี้เราก็พอใจอยู่กับทางวิญญูที่ออกเพื่อประชาชนทั้งหลาย ไม่มากก็ขอให้ เป็นคติเครื่องเตือนใจ เพราะเป็นธรรม จะเป็นสิริมงคลแก่จิตใจผู้ได้เห็นได้ยินได้ฟัง ได้เห็นก็เห็นพระเจ้าพระสงฆ์ผู้ทรงศีลทรงธรรม ตานี้ก็เป็นมงคล ทัสสนานุตตริยะ การเห็นที่สูงที่เลิศเลอก็คือการเห็นสมณะ ท่านบอก สมณะท่านก็บอกไว้ คำว่าสมณะ คือสงบกายวาจาใจจากบาปทั้งหลาย ตั้งแต่พระโสดาก็เรียกสมณะ สกิทา อนาคา เรียกสมณะ อรหันต์ เรียกสมณะทั้งนั้น พระท่านผู้ทรงธรรมเหล่านี้ไว้เป็นสรณะหรือเป็นมงคลแก่ท่านเองแล้ว ยังเป็นมงคลแก่ผู้ได้เห็นได้ยินได้ฟัง เห็นท่านเป็นมงคล เรียก ทัสสนานุตตริยะ

ใจของเราขอให้อบรมจะเป็นมงคล เราได้เห็นพระเจ้าพระสงฆ์ผู้ทรงศีลทรงธรรม หูตาเป็นมงคลตลอด พอพูดอย่างนี้เราก็เคยพูดแล้ว ได้เขียนในหนังสือไม่ใช่ เหนือ ที่ได้ไปพบเห็นพ่อแม่ครูจารย์มั่นเบื้องต้นที่วัดเจติยंहलग จังหวัดเชียงใหม่ อันนั้นมันถึงใจไม่ลืมจนกระทั่งบัดนี้ ท่านมาจากภูเขามาแล้วมาพักอยู่ที่วัดเจติยंहलग เขามาบอกข่าวว่าท่านอาจารย์มั่นมา ตอนเช้าเราก็บิณฑบาตตามปรกติของเรา มีเข้าหน่อย ที่นี้ท่านไปท่านไปสายๆ ไปบิณฑบาต ตามนิสัยท่านนั้นแหละ

พอท่านมาแล้วอย่างวันนี้ พระท่านก็เล่าให้ฟัง วันหลังเราก็จ้อเลย จะคอยดูท่าน เราก็บิณฑบาตเข้าหน่อย ไปไม่ถึงไหนกลับมาเพื่อให้ทันเวลาท่านเข้ามา พอมาถึงวัดก็ถามหมู่เพื่อน ท่านมาแล้วยัง ยัง จ้อเลยนะจิต สักประเดี๋ยวท่านก็โผล่เข้ามา ท่านมาแล้วนุ่นๆ ไหนๆ มองเห็นท่านกำลังเดินเข้ามา เข้ามาในกำแพงวัดแล้วแหละ จากนั้นมาก็ดูไป พอท่านใกล้เข้ามาก็ปั๊บปั๊บเข้าในห้อง ห้องมันก็มีช่องอยู่ จะว่าไง ถึงมีฝาผนังก็มีช่อง เข้าใจไหม พอท่านใกล้เข้ามาก็ปั๊บเข้าห้อง จ้อดูในช่อง คอยดู

ดูท่านด้วยความเอิบอิม ด้วยความเคารพเลื่อมใสสุดหัวใจนะเวลานั้น ดูจ้อเข้ามาๆ ดู ที่นี้พอท่านผ่านไปแล้วออกจากห้องมาดูท่านอีก ดูข้างหลังท่าน ดู วันนั้นปิดทั้งวันนะ ชาตินี้เราก็ภูมิใจ เราได้พบพระอรหันต์เสียแล้ว วันนี้ได้พบแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่าง เราได้สังเกตดูท่านทุกอย่างด้วยความปลื้มปิติในใจของเรา ที่นี้วันนั้นจิตใจไม่ได้ไปไหน อยู่กับท่านอาจารย์มั่นทั้งนั้น เป็นมงคลสูงสุดว่าเรามีวาสนาเกิดมาได้พบพระอรหันต์เสียแล้วในคราวนี้ แม้เราไม่ได้เป็นพระอรหันต์เราได้ชมบารมีท่านเราก็พอใจ อันนี้ถึงใจหมดนะที่วานี้

เราพูดถึงเรื่องได้เห็นครูบาอาจารย์ ทัสสนานุตตริยะ เรายกตัวอย่าง เช่น เราเห็นท่านอาจารย์มั่น นี่ละมันถึงใจตลอดทั้งวันเลยเชียวนะ ทัสสนานุตตริยะ เป็นความเห็นที่เลิศเลอ เรายังไม่เห็นภายใน เราเห็นสมณะภายนอกเสียก่อน อย่างที่เราเห็นหลวงปู่มั่นเราพอใจ นี่เรียกว่าสมณะอยู่ภายนอก ที่นี้พอเราบำเพ็ญเข้าๆ สมณะภายในจะเริ่มเกิดขึ้นจากเราผู้บำเพ็ญ โสตา สกิทา อนาคา อรหัตต์ จะขึ้นที่นี้ๆ ที่นี้ อรหัตต์นอกก็บอรรหัตต์ในเข้ากันได้แล้วพอใจ เต็มสัดเต็มส่วน หาที่สงสัยไม่ได้เลย เรายกตัวอย่าง อย่างหลวงปู่มั่นได้เห็นท่านแล้ว ได้ชมท่าน ได้กราบท่านพระอรหัตต์คราวนี้เราพอใจ วันนั้นปลื้มปีติทั้งวันเราไม่ได้ลืมนะ นี่ได้เห็น

เราก็บำเพ็ญของเราละที่นี้ กำลังเรียนหนังสืออยู่ พอออกจากนั้นเอาละที่นี้มุ่งใส่ท่านทันที ไปที่สกลนคร เราตั้งหน้าตั้งตาออกปฏิบัติแล้ว เรียกว่าหยุดทุกอย่างโดยสิ้นเชิง จึงได้ไปพบท่านที่วัดบ้านโคกนามน “ท่านว่าไครมานี้” ท่านว่า ท่านเดินจงกรมข้างศาลามีตๆ เราก็ชุ่มซุ่มๆ เข้าไป มีตๆ เหมือนกันเราก็ดี ไปดูศาลาดูนั่นดูนี่ เสียงดังขึ้น ท่านอยู่ที่นี่มีตๆ เราเดินเข้าไปศาลา “ไครมานี้” ท่านว่าอย่างนั้น “บอกว่ากรรม” นี่ตอนที่ท่านจะแผดนะ พอว่ากรรม “อันผมๆ” ขึ้นเลยนะ “ตั้งแต่คนหัวล้านมันก็มีผมตรงที่มันไม่ล้าน” เอา ค้านชิ คนหัวล้านมันก็มีผมตรงที่มันไม่ล้าน เอาๆ ค้านชินะ

ฟังแล้วแทนที่จะกลัวหรือแทนที่จะเป็นผลลบ กลับเป็นผลบวกขึ้นมา ปิติยินดี ทำไมท่านจึงพูดถูกต้องเอานักหนา แล้วจากนั้นก็พลิกใหม่ “กรรมชื่อพระมหาบัว” แต่ก่อนมีแต่ผมๆ เฉยๆ ท่านก็ใส่เสียเปรี้ยวๆ พอแก้กันแล้ว “กรรมชื่อพระมหาบัว” “เออ ก็ต้องอย่างนี้ซี” ท่านก็แห่เอา “มันต้องอย่างนี้ซี นี่ผมๆ” ท่านแห่ นะ ตั้งแต่เด็กมันก็มีผม เด็กก็มีจริงๆ หาที่ค้ำไม่ได้ เราจับตลอด โอ๊ย ทำไมท่านพูดถูกต้องเอานักหนา ขึ้นเบื้องต้นก็เป็นมงคลอย่างใหญ่หลวงแล้ว คนหัวล้านก็มีผม ที่นี้พอบอกชื่อพระมหาบัว เอ้อ ก็ต้องว่าอย่างนั้นซี

เสียงดังนะ ไม่ใช่ธรรมดา เสียงท่านเป็นเสียงกังวานด้วย เสียงของธรรมด้วย ไม่ใช่เสียงความโกรธความโมโหโทโส เป็นเสียงพลังของธรรมออกมา แต่ก่อนเราก็ไม่รู้ว่าเป็นเสียงธรรมหรือเสียงอะไร แผลไปเลย ถ้าจะกลัวก็กลัวเต็มเหนียว แต่นี่มันไม่กลัวนะ มันไปจับเอาความจริงที่ท่านพูด ทำไมจึงจริงเอานักหนา หาที่ค้ำไม่ได้เลยพูดจุดไหน ว่าผมๆ คนหัวล้านมันก็มีผมตรงที่มันไม่ล้าน ฟังชินะ พอว่ากรรมชื่อพระมหาบัว เอ้อก็ว่าอย่างนั้นซี อันนี้ผมๆ ท่านแห่เอา ตั้งแต่เด็กมันก็มีผม แนะเอาอีกละ ทำไมท่านถึงพูดถูกต้องเอานักนะ เราไม่ลืมนะ

นี่พูดถึงเรื่องพบเห็นท่านที่แรก ต่อจากนั้นก็อยู่กับท่านมาเรื่อย หลวงปู่มัน แต่ก่อนได้ยินเสียงท่านนี่ โอ้ มันกลัวนะ เรื่องกลัวนี่กลัว พออยู่ไปๆ ปฏิบัติไป ปรับปรุงจิตใจของเราให้เข้ากับธรรมไปเรื่อยๆ ทีนี้พอปฏิบัติธรรม เข้าใจในอรรถในธรรม เข้าใจภายในของท่าน ที่ท่านดูต่ำกว่ากล่าวอะไรนั้นเป็นธรรมทั้งนั้นๆ ไปเลย เพราะจิตมันรับด้วยความเป็นธรรมทุกอย่าง ยอมรับหมด เสียงท่านแผดเผาไร้ธรรมออกมาเต็มเหนี่ยวๆ

นี่ละกิเลสถ้าหมดไปโดยสิ้นเชิงภายในใจแล้ว ธรรมออกมาเป็นกิริยาของธรรมล้วนๆ เป็นมงคลมหามงคล อย่างพ่อแม่ครูจารย์มัน เสียงท่านนี่เปรี้ยวๆ มีแต่ธรรมออกมา ถ้าลงท่านได้แผดขนาดนั้นแล้วเป็นธรรมล้วนๆ นะ เสียงลั่นเท่าไรธรรมยิ่งออกฟุ้งๆ เลย ไม่ได้มีกิเลสแฝงเหมือนพวกเรา ต่างกันนะ คือกิเลสถ้ามีอยู่ภายในใจมากน้อย มันจะแสดงฤทธิ์เดชออกมาเป็นพิษเป็นภัย ทีนี้พอกิเลสสิ้นลงไปแล้วมีแต่ใจบริสุทธิ์ล้วนๆ แล้วเป็นธรรมทั้งดวง ออกมาแ่งไหนเป็นธรรมทั้งหมดเลย ต่างกันนะ

นี่เราก็พอใจที่ได้ทราบว่าทางแม่ฮ่องสอนก็มีวิทยุ ไปแม่ฮ่องสอนก็ไปพูดเรื่องทางจงกรม เลยลืมไปเสีย วกกลับมาอีกนะ แม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่อยู่ในกลางเขาจริงๆ มีสนามบินขึ้นลงเป็นช่อง ถ้าลงผิดไม่ได้นะ เช่นอากาศมืดหรือฝนตกนี้ลำบาก จะต้องวิทยุถึงกันตลอดว่าเครื่องบินจะลงได้หรือไม่ได้ จากเชียงใหม่ละส่วนมาก จากเชียงใหม่ไปลงแม่ฮ่องสอน ทางนั้นจะต้องตอบมา ถ้าไปสุ่มสี่สุ่มห้าไม่ได้นะ อากาศมันมืดอย่างนี้ชนภูเขาเลย อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งลงสนามไม่ถูก มันต้องอากาศเปิดเผย

เช่นอย่างเราไปนี่เรามองลงไป เพราะมีแต่ภูเขาทั้งหมด เรานั่งเครื่องบินไป พอมองลงไปนี่จะเห็นสนามและเป็นช่องของเราลงพอดีเลย ลงพอดีๆ มีเท่านั้นละ พอเป็นสนามได้เท่านั้นแม่ฮ่องสอน นอกนั้นเป็นป่าเป็นเขาทั้งหมด นี่เราก็ได้ไป แม่ฮ่องสอนดูจะไปคนเดียว โอ้ บทเวลาไปแม่ฮ่องสอนถึงได้รู้ว่าลูกศิษย์ลูกหาพระกรรมฐานเราอยู่ทางนั้นเยอะนะ อยู่ที่แม่ฮ่องสอน พอเราไปที่นั่นพระนี่มาเต็มไปหมด เพราะทราบมาแล้วว่าเราจะไปเทศน์ที่นั่น พระเหล่านั้นมีแต่พระที่เคยอยู่วัดป่าบ้านตาดมาแล้วๆ ทั้งนั้น

จากนั้นก็เข้าไปหาวัด ไปหาทางจงกรมไม่เจอมันก็แผดขึ้น มันไม่มีทางจงกรมมันเป็นได้อย่างไรพระนี่ สะเทือนใจนะเรา เพราะฉะนั้นเสียงมันถึงออกเต็มเหนี่ยวๆ เลย พระกรรมฐานอยู่ที่ไหนทางจงกรมนั้นละเป็นสถานที่ทำงานของท่าน ทำเลที่จะนั่งสมาธิภาวนาเป็นทำเลของการทำงานของท่านทั้งนั้น ทางจงกรมเป็นที่ทำงานโดยตรง นั้นละพระกรรมฐานท่านก็มีงานทำ อย่างข้าราชการงานเมืองเขามีงาน เขาก็ทำงานของเขาตามเรื่องตามราว เราก็มีงานของเราคือการเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา นี่งานของพระ

ในครั้งพุทธกาล สถานที่ที่ทำงานของพระคือป่าคือเขาลำเนาไพร ในถ้ำเงื้อมผาต่าง ๆ นี่เป็นที่อยู่ที่ทำงานของพระเพื่อบำเพ็ญเพื่อถอดถอนกิเลส

ไปที่ไหนพระก็ไม่ปล่อยงานตัวเองเรียกว่าพระ ชาวบ้านเขาก็มีงานติดตัวของเขา อยู่ก็มีงาน ไปก็มีงานติดตัว พระอยู่ก็มีงาน ไปก็มีงานติดตัว งานคือความพากเพียร ความสำรวมระวังชะล้างกิเลสเป็นลำดับลำดับไปเรียกว่างานของพระ ถ้าได้บำเพ็ญหรือได้ชำระสะสางอยู่นี้กิเลสอยู่ในหัวใจมันออกได้ทั้งนั้นแหละ ความเพียรธรรมะดีเข้าไปที่หัวใจ เผาเข้าไป กิเลสที่อยู่ในหัวใจมันก็จางออกไป หหมดได้ทั้งนั้น นั้น นอกจากไม่สนใจและกวนเข้ามา อันใดที่เป็นพินเป็นไฟส่งเสริมกิเลสอันหนาแน่นขึ้นมาแล้วกวนเข้ามา ๆ อันนั้นหมดค่าหมดราคา

คนเรามีค่ามีราคาอยู่กับธรรมมีภายในใจ มีคุณธรรมภายในใจ คนหมดค่าหมดราคาคนไม่มีศีลมีธรรมเลย มีตั้งแต่อำนาจบาตรหลวงป่า ๆ ถิ่น ๆ แบบดินเหนียวติดหัวแล้วก็ไปเพลนในดินเหนียวที่ติดหัว เพลนในอำนาจบาตรหลวงที่ได้รับตั้งมาให้เป็นนั่นเป็นนี่ เพลนในนั้นเรียกว่าเพลนในดินเหนียว ไม่ได้ทำหน้าที่การงานให้เป็นประโยชน์แก่บ้านแก่เมือง นอกจากเป็นความเสียหายแก่ชาติบ้านเมืองและศาสนาเท่านั้น เรียกว่าคนไม่มีธรรม เป็นผู้ทำลายตัวเองและทำลายส่วนรวม

ผู้มีธรรมเป็นผู้สนับสนุนตนเองและส่วนรวมให้จักรวรรดิแน่นอนหนามันคง และเจริญรุ่งเรืองต่อไป จึงขอให้ผู้มีธรรม ใครอยู่ที่ไหนก็ขอให้ผู้มีธรรม เป็นนงราชการงานเมืองขอให้ผู้มีธรรมเข้าแทรก จะไม่ลืมนื้อลืมนิ้ว ไม่เป็นดินเหนียวติดหัว หลงดินเหนียวนะ คนมีธรรมในใจจะไม่หลงดินเหนียวติดหัว คือไม่หลงยศศักดิ์อะไรที่เขาตั้งให้ รู้ดีรู้ชั่ว ปฏิบัติตัวให้เป็นไปตามขอบเขต นั้นละถูกต้อง พวกกันจำเอา วันนี้ก็พูดเพียงเท่านี้

ท่านแบนจะมาวันนี้หรือ (มาถึงประมาณเที่ยงครับ) เราไม่ไปไหนละวันนี้ ถ้าท่านจะมาเราก็รอรับ วัดดอยธรรมเจดีย์นี้ ก่อนพ่อแม่ครูจารย์มันจะมรณภาพไม่นานนะ ได้สักปีสองปีนี่มั้ง คือท่านอาจารย์กงมาท่านอยู่วัดดอยธรรมเจดีย์ ท่านไปสร้างวัดใหม่ๆ แล้วท่านมากกราบเยี่ยมพ่อแม่ครูจารย์ ตอนนั้นท่านกำลังป่วยแล้วนะ ยังไม่เข้าพรรษาแต่ยังไม่หนัก ท่านป่วย เรายังไม่ลืมนัดท่านมาพูดนะ ท่านอาจารย์กงมา เพราะนิสัยท่านตรงไปตรงมาและอาจหาญด้วยนะ เวลาท่านมาหาพ่อแม่ครูจารย์ มากกราบเยี่ยมเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นิมนต์พ่อแม่ครูจารย์ไปพักที่วัดดอย

แต่ก่อนวัดดอยธรรมเจดีย์ยังไม่มีชื่อนะ ไปพักที่วัดดอยว่างั้น ที่นั่นสะดวกสบายทุกอย่าง ที่อยู่ที่โล่งอยู่บนเขาเตี้ย ๆ อยู่สะดวกสบาย เวลาจากหนองผือไปแล้วนี่ก็สะดวกไปตลอด ท่านพูดแบบเฉยนะ จากวัดหนองผือคืออยากนิมนต์ท่านไป ไปวัดดอยธรรมเจดีย์ ท่านพูดจงทางให้ เราขบขันจะตาย ท่านพูดอย่างสบายนะ ไปนี้พาท่าน

อาจารย์ออกจากนี้ก็เดินชมป่าไปเรื่อย ๆ เก็บมะขามป้อมสมอ ฉันทมะขามป้อมสมอไปตามทาง ฉันทมะขามป้อมสมอไปตามทางไม่นานก็ถึงวัดตอย แล้วอยู่สบายโล่ง โรคที่เป็นนี้หายหมด นี่ที่มันขำนะ ท่านว่าโรคที่เป็นเหล่านี้หายหมด

ทีนี้กับคำที่เราได้ยินจากท่าน(หลวงปู่มั่น) เรามาจากอำเภอวาริชภูมิ แต่ก่อนไม่มีโรคนะ ค้างคิงคิงหนึ่งเรามาคนเดียว พอมาถึงปั๊บ ท่านมหาไปอยู่ที่ไหนขึ้นเลยนะ นี่ที่วิเวกท่านว่างั้น วิเวกที่ไหนสงัดที่ไหน ใครมาสร้างควมวุ่นวายที่ไหนในแถวนี้ล่ะ มันเป็นที่วิเวกได้ทั้งนั้น ๆ ท่านว่า ท่านวิตกคิดถึงเรื่องท่านเริ่มป่วยแล้ว แต่ก่อนท่านบอกให้เราไป ครั้นไปแล้ว ไปหาวิเวกที่ไหน คือท่านไม่ให้ไปอีกละที่นี้ท่านเริ่มป่วย

พอพูดจบแล้วท่านก็ว่า นี่ผมเริ่มป่วยตั้งแต่เมื่อวานขึ้นนี้แล้ว ป่วยคราวนี้เป็นเริ่มแรกเลยละ ป่วยคราวนี้จะไม่หาย จะตายด้วยการป่วยคราวนี้ท่านว่างั้นนะ พูดขึ้นเลยเชียว ตั้งแต่เริ่มว่าป่วยวานขึ้นท่านพูดมาเลย ป่วยคราวนี้เป็นครั้งสุดท้ายของเราจะไม่มีวันหาย ยากจากเทวดามาก็ไม่หาย ถึงวาระของมันแล้ว มันจะค่อยเป็นค่อยไปของมันอย่างนี้ ไม่ตายง่ายนะ เป็นโรคธรรมดา เขาเรียกว่าโรคคนแก่ จะเอายาเทวดามาใส่ก็ไม่หาย ตายโดยถ่ายเดียว กับที่ท่านอาจารย์กงมาพูด หลังจากท่านพูดให้เราฟังแล้วไปนี้ ๆ ฉันทมะขามป้อมสมอไปตามทางไป ไปถึงวัดตอยธรรมเจดีย์โรคเหล่านี้หายหมดเลย มันก็เข้ากันไม่ได้ใช่ไหม กับคำที่พูดยาเทวดามาใส่ก็ไม่หาย แล้วหมากขามป้อมสมอตามนั้นมันเลิศกว่ายากว่ายาเทวดามาจากไหน

ท่านพูดอย่างสบายเราขบขันจะตาย แต่ไม่หวั่นะหัวอยู่ภายใน ท่านพ่อแม่ครูจารย์มั่นก็เฉย ทางนั้นก็พูดอย่างสบาย เราฟังขบขันดี ไปนี้หายหมดท่านว่างั้น การเจ็บป่วยเหล่านี้หายหมด ท่านก็เฉย ใครจะไปรู้ยิ่งกว่าท่าน ก็ท่านบอกให้เราทราบแล้วเอายาเทวดามาใส่ก็ไม่หาย ตายถ่ายเดียว แต่ไม่ตายง่าย เราก็นับดูที่ท่านว่าเริ่มป่วยตั้งแต่วันนั้นไปถึงมรณภาพ ๗ เดือน ก้าวเข้า ๘ เดือนท่านก็ล่วง ก็ไม่ผิด นี่ท่านพูดไว้แล้วใช่ไหมอย่างนั้นแล้ว ความหยั่งทราบของท่าน ญาณหยั่งทราบรู้ไปหมด เจ็บใช้ได้ป่วยที่ไหนท่านก็เคยป่วยมา อย่างเป็นทางการอะไรเชียงใหม่ เขามาเอาท่านไป ท่านไม่ได้สนใจจะไปละ แต่เขามาเอาท่านไปโรงพยาบาล

หมอเขาไม่รับรอง เป็นโรคอะไรไม่ทราบ หมอเขาไม่รับรอง สมัยท่านอยู่เชียงใหม่ เขาไม่รับรองก็ตามเรารับรองเราเองท่านว่า เขาว่าหมอไม่รับรองเรารับรองเราเอง เอาเรากลับเอาเรามาทำไม กลับ ท่านไม่ได้บอกว่าจะตายนะ ท่านรับรองตัวเอง ท่านไม่เห็นเป็นอะไร แต่คราวนี้ท่านบอกว่าจะตายโดยถ่ายเดียว เอายาเทวดามาใส่ก็ไม่หาย กับคำพูดท่านอาจารย์กงมา ฉันทมะขามป้อมสมอไปตามทางไปถึงวัดตอยธรรมเจดีย์หายหมดโรคอันนี้ มันก็เข้ากันไม่ได้ ใ้เรายิ้ม ๆ เพราะเราทราบแล้วกับคนหนึ่ง

พูดอย่างสบายไปเลย พูดตามนิสัยของท่าน พูดให้รื่นเรียงตามทาง ไปนุ่งรื่นเรียงแล้วหายหมด มันก็ถูกความคิดอย่างนั้นใช้ไหม แต่ความจริงเป็นอย่างนี้ เอาละทีนี่นะ

(หลวงพ่ोज้าคะคุณดำนี้มาจากพังงา เขาฟังวิทยุที่เขาขายกาแฟอยู่ในเมืองจังหวัดพังงา เขาอยากจะมาเห็นหลวงพ่ोज้าคะ เขาก็เลยมาคนเดียว (อ้อ พอใจๆ) พาครอบครัวมาด้วยจ้าคะ เขาฟังวิทยุของท่านคลาด ๑๐๓.๒๕ MHz จ้าคะ) ท่านคลาดก็เป็นพระวัดนี้ พระวัดป่าบ้านตาดนี้ เป็นลูกศิษย์ ท่านคลาด ออกจากนี้ก็ไปอยู่พังงา เพราะฉะนั้นเราจึงได้พูด พูดผิดพูดถูก พูดจริงพูดจิง พูดเล่นพูดอะไรก็แล้วแต่จะพิจารณาเถอะ ลูกศิษย์ลูกหาเราทางภาคใต้มีน้อยเมื่อไร ที่มาบวชเป็นพระๆ มาเต็มอยู่ที่นี่ไม่เคยขาด

ภาคใต้ที่ว่าเป็นลูกศิษย์ของวัดป่าบ้านตาด เตี่ยวันนี้ก็ยังมีอยู่ มี ๒-๓ องค์ ๓ องค์หรือใจเวลานี้ยังมีอยู่ ก็มีท่านคลาดนี้ไปอยู่ที่นั่น จนกระทั่งเป็นครูอาจารย์มาทุกวันนี้ นอกนั้นก็เป็ลูกศิษย์ลูกหาเราไปมันตายกันไปหมดเลย ตัวแมงเอาไปกินหมดเข้าใจไหม ยังเหลือแต่ท่านคลาดองค์เดียว ก็ยังเหลืออยู่ ๒-๓ องค์มันเป็นใจก็ไม่รู้ ยังเหลือท่านคลาด ท่านไปสร้างวัดก็เป็นลูกศิษย์เป็นพระวัดป่าบ้านตาด (เขาได้ยินเสียงหลวงพ่อ เลยอยากมาเห็นตัวจ้าคะ เขาได้ยินเสียง เขาขายกาแฟอยู่ในเมือง เขาอยากจะมาเห็นเหลือเกินจ้าคะ) แล้วเป็นยังไงเห็นแล้วเป็นยังไง ได้ยินเสียงกับเห็นตัวจริง (ซาบซึ้งครับ) ซาบซึ้งเหอ

(ขายกาแฟอยู่ในตลาดเมืองพังงาครับ น้ำชา-กาแฟ ผมเปิดทุกวัน ๖ โมงเช้านี้ ผมจะเปิดเลยครับ เช้านี้ไปถึงเที่ยง) เขาเปิดนะ (ครับ เปิดให้คนนั่งกินกาแฟฟังตลอดอะ ฟังหลวงตาครับ เขาบอกว่าหลวงตา เอ๊ะ เทศน์ไม่เหนื่อยหรือใจ) อันนั้นเสียงมันไม่เหนื่อยละ มันเหนื่อยแต่พวกกินกาแฟแหละ มันกินกาแฟหลับครอกๆ ผู้เทศน์ก็เทศน์เรื่อยไป ก็มีแต่เทพอยู่ในนั้นเจ้าของอยู่นั้นจะเหนื่อยไปไหนเทพ แล้วเป็นยังไง ฟังเสียงเทศน์ มีความรู้สึกยังไงบ้างฟังเสียงหลวงตาเทศน์ (รู้สึกซาบซึ้งเย็นดีครับผม เย็นถึงใจดีครับผม) เทศน์มันมีเทศน์หลายชั้น (เย็นถึงใจดีครับผม)

เทศน์ถึงใจดี แล้วแต่ใครจะเอาเทพม้วนใดชั้นใดของธรรมไปออก คือเทพมันมีหลายชั้นของธรรม ถ้าเป็นธรรมแบบบนศาลานี้เต็มเหนียวเลย คือแบบบนศาลาเทศน์สอนพระล้วนๆ อยู่บน เทปอันนี้ละที่เป็นพื้นฐานแล้วก็ทุกภาค พระที่อยู่ในป่านะมาขอชนออกมาจากศาลาๆ มีแต่เพชรน้ำหนึ่งๆ เรียกว่าแกงหม้อเล็กหม้อจู้ๆ นี่เป็นพื้นฐาน จากนั้นเราก็เทศน์ทั่วๆ ไป จนกระทั่งออกช่วยชาติบ้านเมืองก็เป็นแกงหม้อใหญ่เสียมากต่อมาก ส่วนแกงหม้อเล็กหม้อจู้อยู่นี้หมด เวลาที่เขาได้ฟังในธรรมทุกชั้นก็เอามาด้วย เอาจากทั่วๆ ไปด้วยอย่างนั้น

เทศน์แต่ก่อนกับทุกวันนี้เป็นคนละคนนะไม่ได้เหมือนกัน คือแต่ก่อนธาตุชั้นธกั อำนาจ ทุกอย่างอำนาจหมดเครื่องมือ เพราะฉะนั้นเทศน์นี้พูดให้ตรงไปตรงมาเลยไหล ไปเลย ยิ่งเทศน์ธรรมะชั้นสูงเท่าไรนี้ไหลเลย มา ๒๕๐๔ ก็มีเทปมา ก็มาอัดเทปตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ มา เวลาเราเทศน์ก็อัดเทปๆ แต่ก่อนไม่ได้ยินไม่มี นี่ละเวลามาฟังเทปเราอัดไว้ เอาเปิดดูซิ อู๊ย ฟังเสียงเป็นปีนกลมันรัวไปเลย เจ้าของตัวเอง โอโห มันขนาดนี้เขี้ยวหรือ คำว่าขนาดนี้เขี้ยวหรือ คือเวลาเทศน์มันแรงธรรม ที่นี้ลมหมดเนื้อธรรมยังไม่หมด นี่มัน รับผิดชอบต่อหัวใจเพื่อให้ทันกับเนื้อธรรม พอลมหายใจหมดสับสนหายใจตั้งพัวเลยพัว คือมันพุงๆ ของมัน

คือเนื้อธรรมยังไม่หมดลมหายใจมันหมด สูดตั้งพัว เหนอ มันขนาดนี้เขี้ยวหรือ เราเองละเป็นคนว่านะ โถ มันขนาดนี้เขี้ยวหรือ นั่นละเทศน์แต่ก่อน คือธาตุชั้นธมันดี ธรรมะชั้นสูงเท่าไรมันยิ่งหมุนพุงๆ เลยทีเดียว เทศน์ธรรมะชั้นภาวนาเทศน์ สะดวกสบายมันเข้าช่องเดียวไม่เป็นน้ำไหลบ่า พุงๆ เลย ธรรมะชั้นสูงพุงที่เดียว ธรรมะ ชั้นกลางๆ อะไรเป็นน้ำไหลบ่า จึงไม่มีกำลังรุนแรง เช่นอย่างแกงหม้อใหญ่ไหลไป ข้างหน้าก็มี ไหลคืนข้างหลังก็มี ไหลคืนข้างหลังเป็นยังไง ผู้ฟังนอนหลับไปก็มี เอาละ ที่นี้หมดแล้วนะ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz